

Asia C-410/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

27.5.2019

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin

Supreme Court of the United Kingdom (Yhdistynyt kuningaskunta)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

22.5.2019

Valittaja:

The Software Incubator Ltd

Vastapuoli:

Computer Associates (UK) Ltd

SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM

22.5.2019

[--]

[--]

Computer Associates (UK) Ltd (vastapuoli) v.

The Software Incubator Ltd (valittaja)

KUULTUAAN valittajan asiamiestä ja vastapuolen asiamiestä 28.3.2019

MÄÄRÄÄ SEURAAVAA:

1. Tämän päätöksen liitteessä esitettyihin kysymyksiin pyydetään ennakkoratkaisua Euroopan unionin tuomioistuimelta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla.

2. Valittajan ja vastapuolen välillä vireillä olevan [– –] [– –] käsittelyä lykätään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa ennakkoratkaisukysymyksistä tai kunnes toisin päätetään.
3. Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin. **[alkup. s. 2]**

LIITE

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin

1. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on Supreme Court of the United Kingdom (Yhdistyneen kuningaskunnan ylin tuomioistuin).

Asianosaiset

2. Pääasian asianosaiset ovat
 - 2.1. **Software Incubator Limited (jäljempänä Software Incubator)**, [– –] [– –].
 - 2.2. **Computer Associates UK Limited (jäljempänä Computer Associates)**, [– –] [– –].

Pääasian kohde

3. Pääasian kohde on korvauskanne, jonka Software Incubator on nostanut Computer Associatesia vastaan (neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi annetun) kauppaedustajia koskevan vuoden 1993 asetuksen (jäljempänä **asetus**) nojalla. Yhdistynyt kuningaskunta saattoi jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta 18.12.1986 annetun neuvoston direktiivin 86/653/ETY (jäljempänä **direktiivi**) osaksi kansallista lainsäädäntöään tällä asetuksella.
4. Kysymys koskee sitä, onko direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa annettua kauppaedustajan määritelmää, joka on rajattu koskemaan *tavaroiden myyntiä*, sovellettava tietokoneohjelmiston kopioon, joka toimitetaan päämiehen asiakkaalle sähköisesti liittämällä siihen ohjelmistokopion ainaislisenssi. **[alkup. s. 3]**
5. Software Incubator esitti, että tietokoneohjelmiston kopion toimittaminen päämiehen asiakkaalle sähköisesti liittämällä siihen ohjelmistokopion ainaislisenssi on direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ”*tavaroiden myyntiä*”. Computer Associates esitti, että tietokoneohjelmiston kopion toimittaminen päämiehen asiakkaalle sähköisesti liittämällä siihen ohjelmistokopion määräaikais- tai ainaislisenssi ei ole direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ”*tavaroiden myyntiä*”.
6. High Court of England and Wales (Englannin ja Walesin alioikeus) katsoi 1.7.2016 antamassaan tuomiossa, että tietokoneohjelmiston kopion toimittaminen

sähköisesti liittämällä siihen ohjelmistokopion ainaislisenssi on *tavaroiden myyntiä* ja määräsi asetuksen nojalla Software Incubatorille maksettavaksi korvausta 475 000 Englannin puntaa.

7. Court of Appeal of England and Wales (Englannin ja Walesin ylioikeus) antoi tuomiosta tehdystä valituksesta 19.3.2018 tuomion, jossa se katsoi, että päämiehen asiakkaalle sähköisesti eikä aineellisella tietovälineellä toimitettu ohjelmisto ei ole asetuksen 2 §:n 1 momentissa ja direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu *tavara*. Tämän toteamuksen perusteella Court of Appeal päätteli, että Software Incubator ei ollut asetuksessa tarkoitettu kauppaedustaja, ja hylkäsi sen asetukseen perustuvan korvauskanteen.
8. Tämän jälkeen Software Incubator haki Supreme Court of the United Kingdom -tuomioistuimelta valituslupaa Court of Appealin päätöstä vastaan. Supreme Court myönsi valitusluvan 28.3.2019 päivätyllä määräyksellä ja esittää nyt Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat kysymykset ennakkoratkaisua varten.

Asian tosiseikat [alkup. s. 4]

Sopimus

9. Software Incubatorin kanne johtuu Software Incubatorin ja Computer Associatesin välisestä 25.3.2013 tehdystä sopimuksesta (jäljempänä **sopimus**). Software Incubator toimi sopimuksen 2.1 lausekkeen nojalla Computer Associatesin puolesta ja lähestyi mahdollisia asiakkaita Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa tarkoituksenaan ”*mainostaa, markkinoida ja myydä tuotetta*”. ”*Tuote*” oli sopimuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa määritelty ”*sovelluspalvelun automatisointiohjelmistoksi, joka oli tarkoitettu sovellusten levittämiseen ja hallinnointiin datakeskuksen kautta*” (jäljempänä **ohjelmisto**). Computer Associates oli siis sopimuksen soveltamiseksi päämies ja Software Incubator oli edustaja.
10. Ohjelmisto tunnetaan sovellusten automaattisena julkaisuohjelmistona (jäljempänä **RAS** [release automation software]). RAS on ohjelmistoja koskeva ohjelmisto siinä merkityksessä, että sen tarkoituksena on koordinoita ja toteuttaa automaattisesti muiden ohjelmistosovellusten ja niiden päivitysten käyttöönotto erilaisissa toimintaympäristöissä suurissa organisaatioissa, kuten pankeissa ja vakuutuslaitoksissa, jotta taustalla olevat sovellukset integroidaan täysin ohjelmiston käyttöympäristöön. Pitkälle kehitetty RAS on monimutkainen ja kallis, ja kaupantekoon suuren organisaation kanssa kuluva aika saattaa olla huomattavan pitkä.

Ohjelmisto

11. High Court kuvaili ohjelmistoa sanoilla pitkälle kehitetty, kaupallinen, ei-räätälöity. Se voitiin ladata asiakkaiden laitteistoihin joko fyysisellä tietovälineellä tai sähköisesti, kuten Computer Associatesin ja sen asiakkaiden välisissä

sopimuksissa määrättiin. Court of Appeal on kirjannut, että Computer Associates on kiistatta osoittanut seuraavaa: 1) Computer Associates toimitti ohjelmiston sähköisesti lähettämällä sähköpostitse linkin verkkoportaaliin, josta asiakas latsi ohjelmiston, ja 2) Computer Associates ei koskaan toimittanut ohjelmistoa asiakkailleen fyysisellä tietovälineellä.

Computer Associatesin ohjelmistolisenssi [alkup. s. 5]

12. Sopimuksen 4.1 lausekkeessa määrättiin, että Computer Associatesilla on yksinoikeus määrittää asiakkaille myönnettävään lisenssiin liittyvät ehdot, ja 6.1 lausekkeen mukaan Computer Associates laskuttaisi ja perisi asiakkailta kaikki *maksut*, jotka liittyvät ohjelmiston *käyttöön*. Software Incubatorin valtuutus koski Computer Associatesin asiakkailleen myöntämien ohjelmiston käyttölisenssien markkinointia. Software Incubatorilla ei ollut valtuutusta siirtää ohjelmiston omistus- tai tekijänoikeutta.
13. Computer Associatesin asiakkaidensa kanssa tekemissä lisenssisopimuksissa sallittiin ohjelmiston käyttö ehdoilla, jotka määritettiin uusien asiakkaiden osalta perussopimuksen nojalla ohjelmistoa koskevassa alisopimuksessa ja vanhojen asiakkaiden osalta pääsopimuksessa. Uudet asiakkaat saivat ohjelmiston käyttöoikeuden täyttämällä tilauslomakkeen, jossa todettiin, että *”tilauslomakkeessa tarkoitettu ohjelmisto annetaan asiakkaan käyttöön tämän tilauslomakkeen ja edellä tarkoitetun perussopimuksen ehtojen nojalla. CA Europe S.A.R.L. antaa asiakkaalle CA:n ohjelmiston käyttölisenssin asiakkaan ja CA Europe S.A.R.L.:n välisen ohjelmistoa koskevan alisopimuksen nojalla.”* Jos asiakkaalla oli Computer Associatesin kanssa pääsopimus, ohjelmistolisenssi annettiin kyseisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. (Ehdot ovat aineellisesti samat kuin perussopimuksen ja ohjelmistoa koskevan alisopimuksen ehdot.)
14. Ohjelmistoa koskevan alisopimuksen lausekkeessa 3.1 CA Europe S.A.R.L. (jäljempänä **CA Europe**) antoi asiakkaalle sopimuskaudeksi rajoitetun, ei-yksinomaisen ja ei-siirrettävissä olevan lisenssin seuraaviin: i) asentaa ohjelmisto ja ottaa se käyttöön määritetyllä alueella siten, että ohjelmiston loppukäyttäjia on enintään sallittu määrä; ii) antaa ohjelmiston käyttöoikeus valtuutetuille loppukäyttäjille; iii) tehdä ohjelmistosta kohtuullinen määrä kopioita ohjelmiston palauttamista varten häiriötilanteessa; ja iv) siirtää ohjelmisto alueen sisällä toiseen paikkaan edellyttäen, että siitä ilmoitetaan kirjallisesti etukäteen. **[alkup. s. 6]**
15. Ohjelmistoa koskevan alisopimuksen lausekkeen 3.4 mukaan lisenssin voimassaolo riippui siitä, että asiakas noudatti seuraavia velvoitteita, joiden mukaisesti asiakas i) ei anna käyttöoikeutta ohjelmiston osaan, jota asiakasta ei ole valtuutettu käyttämään, eikä käytä sellaista ohjelmiston osaa; ii) ei teetä eikä salli ohjelmiston takaisinmallinnusta; iii) ei muunna ohjelmistoa; iv) ei vuokraa, luovuta, siirrä eikä alilisenoi ohjelmistoa; v) ei poista tekijänoikeudellisia ilmoituksia, merkintöjä tai leimoja ohjelmiston kopioista; vi) eikä ylitä valtuutettujen loppukäyttäjien sallittua määrää.

16. Ohjelmistoa koskevan alisopimuksen lausekkeen 4.1 mukaan Computer Associates / CA Europe pidättää itsellään ohjelmistoa koskevat ”*kaikki omistus-, tekijänoikeus- patentti-, tavaramerkki- ja muut oikeudet, liikesalaisuudet ja kaikki muut omistusoikeuteen liittyvät edut*”, eikä mitään näistä oikeuksista annettu asiakkaalle. Ohjelmistoa koskevan alisopimuksen lausekkeessa 9.12 tehtiin lisäksi selväksi, että lisenssillä luodaan vain sopimuspuolten henkilökohtaisia oikeuksia.
17. Ohjelmistolisenssi voidaan myöntää toistaiseksi (*ainaislisenssi*) tai rajoitetuksi määräajaksi. Käytännössä useimmat lisenssit olivat ainaislisenssejä. Perussopimuksen lausekkeessa 10.2 kummallekin sopimuspuolelle annetaan lupa irtisanoa sopimus, jos toinen sopimuspuoli rikkoo sopimusta olennaisella tavalla (ottamalla huomioon irtisanomisaika ja laiminlyöntien korjaamiseen varattu aika) tai jos toisesta sopimuspuolesta tulee maksukyvytön, minkä jälkeen asianomainen lisenssi kumotaan välittömästi ja asiakkaan on palautettava kaikki ohjelmistokopiot Computer Associatesille tai poistettava taikka hävitettävä ne.

Sopimuksen irtisanominen [alkup. s. 6]

18. Computer Associates irtisanoi sopimuksen Software Incubatorin kanssa 9.10.2013 päivätyllä kirjeellä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

19. Tosiseikkoihin sovellettava kansallinen säännös on asetuksen 2 §:n 1 momentissa oleva kauppaedustajan määritelmä, joka kuuluu seuraavasti: ”*Tässä asetuksessa – – ‘kauppaedustajalla’ [alkup. s. 7] tarkoitetaan itsenäistä välittäjää, jolla on pysyvä valtuutus neuvotella tavaroiden myynnistä ja ostosta toisen henkilön puolesta, jäljempänä ‘päämies’,*
– –”.
20. EU:n oikeuden säännös, jonka tulkintaa pyydetään, on jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta 18.12.1986 annetun neuvoston direktiivin 86/653/ETY 1 artiklan 2 kohta, jossa todetaan seuraavaa: ”*Tässä direktiivissä ‘kauppaedustajalla’ tarkoitetaan itsenäistä välittäjää, jolla on pysyvä valtuutus neuvotella tavaroiden myynnistä ja ostosta toisen henkilön puolesta, jäljempänä ‘päämies’, – –*”.

Perusteet ennakkoratkaisupyynnön esittämiselle

21. Direktiivin mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan oli saatettava voimaan muun muassa seuraavat direktiivin säännökset:
- 21.1. (direktiivin 17 artiklassa säädetty) kauppaedustajan oikeus hyvitykseen tai korvaukseen edustussopimuksen lakattua, mikä on nyt kyseessä olevan kanteen aihe; ja

21.2. kauppaedustajan määritelmä, josta tosiseikkaan sovellettava kansallinen säännös on suoraan otettu lainaamalla pohjana olevan direktiivin saman säännöksen (1 artiklan 2 kohta) englanninkielistä toisintoa.

22. Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin pyytää ennakkoratkaisua 1 artiklan 2 kohdan tulkinnasta, koska se katsoo, ettei määritelmän soveltaminen tapauksen tosiseikkoihin ole yksiselitteistä (*acte clair*) siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymyksissä tarkemmin esitetään.

Ennakkoratkaisukysymykset

23. Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisun saamiseksi seuraavat kysymykset:

1) Kun ohjelmistokopio toimitetaan päämiehen asiakkaille sähköisesti eikä millään fyysisellä välineellä, onko kyseessä ”tavara” siinä [alkup. s. 8] merkityksessä kuin tätä termiä käytetään kauppaedustajan määritelmässä jäsenvaltioiden itsenäisiä kauppaedustajia koskevan lainsäädännön yhteensovittamisesta 18.12.1986 annetun neuvoston direktiivin 86/653/ETY (jäljempänä **direktiivi**) 1 artiklan 2 kohdassa?

2) Kun tietokoneohjelmisto toimitetaan päämiehen asiakkaille siten, että tietokoneohjelmiston kopion käyttöön myönnetään ainaislisenssi, onko kyseessä ”*tavaroiden myynti*” siinä merkityksessä kuin tätä termiä käytetään kauppaedustajan määritelmässä direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa?

Kirjaaja

22.5.2019